

JUUBELID

HILLAR VALLNER – 70

Hiljuti tähistas mainekas matemaatik dotsent Hillar Vallner oma auväärset juubelit.

Pikaajalise ja mitmekülgse pedagoogilise töö kõrval väärib esiletõstmist juubilari tulemus-terohke teaduslik tegevus elastsus- ja plastilisusteooria, õpetamise metoo-

dika ja arvutustehnika alal.

H. Vallner on sündinud 8. oktoobril 1930. a. Tallinnas. Lõpetanud Tallinna I Keskkooli 1949. a., jätkas ta õpinguid Tartu Riikliku Ülikooli (TRÜ) matemaatika-loodusteaduskonna matemaatika osakonnas, mille lõpetas kiitusega mehaanika erialal 1954. a.

H. Vallneri tööalane tegevus algas juba viimase kursuse üliõpilasena, kui ta asus 1/2 kohaga tööle Eesti Põllumajanduse Akadeemia (EPA) geodeesia kateedri laborandina. Põllumajandusülikooliga on H. Vallner jäänud (mõne aastaste vaheaegadega) tööalastesse suhtesse tänaseni. Ta on töötanud geodeesia kateedri assistendina, matemaatika ja geodeesia kateedri vanemõpetajana, matemaatika kateedri vanemõpetajana, kateedri juhataja dotsendina ja dotsendina.

Aastatel 1962–1964 oli H. Vallner TRÜ matemaatika osakonna aspirant. Sealse töö tulemusena kaitses ta 1966. a. füüsika-matemaatikateaduste kandidaadi kraadi rõngasplaatide viskoosplastilise voolavuse teooria alal. Seejärel jätkus töö EPA matemaatika kateedri juhatajana. Sellel töökohal hoogustus H. Vallneri laiahaardeline ja mitmekesine teaduslik-metoodiline ja arvutusmatemaatika rakenduste alane teaduslik tegevus, mis praktiliselt on jätkunud tänaseni. See töö on olnud eriti viljakas. Tema tööde loetelus on kokku ligikaudu 100 nimetust.

Matemaatika kateedris tegeldi H. Vallneri juhendamisel programmeeritud õpetamise ja teiste kõrgema matemaatika ning matemaatilise planeerimise õpetamise metoodika küsimustega. Temalt ilmusid õpikud “Matemaatilise planeerimise ülesannete kogu” ja “Matemaatiline planeerimine II osa” (kaasautor U. Tiidt). Koos kaasautoritega (H. Espenberg, J. Sikk, U. Tiidt, H. Õiglane, N. Veske, E. Mettig, E. Virma, H. Karolin, L. Meek) ilmus temalt hulgaliselt matemaatikaalaseid õppevahendeid ja metoodilisi juhendeid, millised olid eriti vajalikud kaugõppe üliõpilastele.

H. Vallner koostas EPA matemaatika kateedrisse matemaatikuid-programmeerijaid ja alustas eriteemalisi teadustöid arvuti programmide koostamise alal. Tehti mitmesuguseid programme maaparanduse, raamatupidamise, jõudluskontrolli jt. aladel. Kuna EPA-l polnud võimalust matemaatika kateedrile anda nii suurt palgafondi, kui H. Vallneri poolt tehtavad lepingulised tööd vajasisid, tuli töö jätkamiseks leida uus võimalus. Esialgse kokkuleppe kohaselt pidi avatama arvutuskeskus Avangardi kolhoosis ja endise EPA rektori A. Rüütli abiga telliti suur arvuti EC-32. Kuna Eesti Loomakasvatuse Instituut (ELVI) taotles loodava keskuse viimist enda koosseisu, sai alguse H. Vallneri pikaajaline koostöö mainitud uurimisasutusega.

H. Vallner on töötanud ELVI-s paljudel erinevatel ametikohtadel, nagu Erikonstrueerimisbüroo andmetöötluse osakonna juhatajana (1977...1978. a., ühiskondlikus korras), tõuaretuse andmetöötluse osakonna juhatajana (1978...1980), aretuskeskuse andmetöötluse osakonna juhatajana (1980...1984), andmetöötlusosakonna juhatajana (1984...1987), aretuskeskuse andmetöötluse osakonna juhatajana (1988...1993), arvutuskeskuse juhatajana (1993).

1.06.1993. a. viidi ELVI arvutuskeskus üle EV Tõuinspeksiooni Jõudluskontrolli keskuse alluvusse. Selle asutuse andmetöötluse osakonna juhatajana töötas H. Vallner kuni pensionile siirdumiseni 1995. a.

ELVI perioodil jätkus H. Vallneri põhitööna algoritmide ja programmide süsteemi väljatöötamine veiste aretuseks ja boniteerimiseks, informatsiooni kogumiseks, säilitamiseks, töötlemiseks ja analüüsimiseks, pullide hindamiseks järglaste toodangunäitajate põhjal. Tema juhtimisel on välja töötatud lehmikute aretusarvestuse ja boniteerimise süsteem, kus aretusala arvestus algab lehmvasika sünnist ja lõpeb lehmiku või lehma karjast väljaminekuga. Niisugune süsteem oli NSV Liidus esimene. Koostati ka sigade jõudluskontrolli ja boniteerimise programmid, mille põhjal arvutati Haage Jõudluskontrolli Katsejaamas emiste ja kultide aretusalaaseid andmeid kuni katsejaama likvideerimiseni.

ELVI perioodil ilmus H. Vallneri sulest rohkesti teaduslikke töid, neist paljud koostöös lähemate kolleegidega (K. Pedastsaar, I. Maasikas, M. Uba, A. Kruusmaa, L. Lember, M. Uri jt.) ja ka paljude teiste erialade silmapaistvate esindajatega (E. Valdmann, I. Mürsepp, H. Idarand, A. Rüütel, J. Järviste, A. Suurmaa jt.).

H. Vallneri juhtimisel kujunes andmetöötlusosakond ELVI-s suurimaks kollektiiviks. Tema töö selles osakonnas oli nii edukas, et kaaluti tema esitamist teiste hulgas ELVI kollektiivis ENSV Riikliku preemia saamiseks. Äraütlemise üheks põhjuseks võis olla ka asjaolu, et H. Vallner ei kuulunud NLKP koosseisu.

Kuigi H. Vallner läks 1995. aastal juba 65 aastase vanaduspensionile, jätkub sellest ajast tema pedagoogiline ja teaduslik-metoodiline tegevus EPMÜ matemaatika instituudi dotsendina. Oma töös on ta endiselt korrektne ja väga nõudlik nii enda kui üliõpilaste suhtes.

Juubilari erakordse nooruslikkuse ja hea füüsilise vormi üheks oluliseks põhjuseks on kindlasti teda aastakümneid saatnud purjesport. Sel alal on ta olnud ka Eesti meister ja mitmekordne Tartu meister ning osalenud 1980. a. olümpiamängudel kohtunikuna.

Soovime teenekale juubilarile, energilisele ja rõõmsameelsele kolleegile jätkuvaid kordaminekuid teadustöös ning üliõpilaste õpetamisel ja kasvatamisel.

Ole ka edaspidi hoolitsev pereisa ja oma laste hea õpetaja ning kasvataja. Suveperioodiks vaheldusrikast tegevust aiatöödel suvilas ja meeldivaid puhkehetki Pärnu rannas ja Võrtsjärvel.

U. Tiidt

KARL ANNUK – 70

Rohumaateadlase ja õppejõu Karl Annuki elukäik algas 23. novembril 1930. aastal Tartumaal Kaarepere vallas Kassivere külas Saare talu perepojana. Talu pidas Karli isa Hindrik koos abikaasa Lindaga. Peres olid veel vanem vend Aksel ja ka

Karlist vanem õde Õie. Haridustee algas Kaarepere algkoolis, jätkus 1946. a. Tartu I Keskkoolis ja 1950. a. TRÜ põllumajandusteaduskonna agronoomia osakonnas. EPA agronoomiateaduskonna lõpetas ta 1955. a. õpetatud agronoomi kvalifikatsiooniga.

Kõrgkoolis õppimise ajal töötas K. Annuk tollaegses ENSV TA Maaparanduse ja Sookultuuri Instituudis Toomal katsetehnikuna (1953) ning EPA taimekasvatuse ja sordiaretuse kateedris laborandina (1953...1955). Pärast agronoomidiplomi saamist oli ta lühemat aega EPA Raadi õppeja katsemajandi seemnekasvatuse agronoom (1955). Edasi tuli juba õppejõutöö agronoomiateaduskonna taimekasvatuse ja sordiaretuse kateedris assistendina (1955...1963), vanemõpetajana (1963...1964) ja dotsendina (1964...1967) ning rohumaaiviljeluse kateedris dotsendina (1967...1976), kus ta õpetas sookultuuri, rohumaaiviljelust ja taimekasvatust. Kuigi 1962. a.

Leningradi Põllumajanduse Instituudis kaitstud kandidaaditöö käsitles söögi- ja tööstuskartuli kvaliteeti, pühendus K. Annuk 1964. aastast alates lammi-turvasmuldadel asuvate kultuurniitude rajamise, väetamise ja kasutamise uurimisele. Et Eestis ehitati alates 1960-ndate aastate lõpust küllaltki palju polderkuivendust, kujunes see probleemistik peagi aktuaalseks ja uurimistulemused tootmisele otseselt vajalikeks.

1976. aastal otsustas K. Annuk keskenduda uurimistööle ning loobuda õppejõuametist EPA-s. Järgnesid viljakad tööaastad Eesti Maaviljeluse ja Maaparanduse Instituudi kultuurrohumaade osakonna vanemteadurina (1976...1984) ja Eesti Loomakasvatuse ja Veterinaaria Instituudi rohumaaiviljeluse sektori vanem- ja juhtivteadurina (1984...1994).

Rohkem kui kahekümne aasta uurimistulemused võttis K. Annuk kokku 1988. a. Läti Maaviljeluse Instituudis Skriveris kaitstud doktoritöös “Turvasmuldadel paiknevate polderniitude rajamine ja intensiivne kasutamine”, mis peatselt ilmus ka trükis (Tallinn, 1992; vene k.)

Pärast doktorikraadi omandamist sai K. Annuk mahti taas tegelda õppetööga. Aastail 1990...1993 oli ta lisaks teaduritööle ELVI-s ka EPMÜ rohumaaiviljeluse ja botaanika kateedri professor, kellena taastas vahepeal (1976...1990) katkenud sookultuuri õppeaine õpetamise agronoomia erialale. Professor K. Annuk emeriteerus 1993. a. Kolleegid ja arvukad õpilased-vilistlased tunnevad K. Annukit kui tagasihoidlikku visa töömeest, rahuliku esituslaadiga ja tabava sõnaga erudeeritud õppejõudu, kellele eriti rohumaa- ja sootaimede tundmises on raske konkurentsi pakkuda.

K. Annuki poolt koostatud õppekirjandus, eriti heintaimede ja nende seemnete määrarjad (viimane trükk 1995. a.) on õppetöös olnud väärtuslikuks abivahendiks juba ligemale 35 aastat. Viimasel aastakümnel on K. Annuk tõsiselt süüvinud Eesti agronoomiateaduse ajaloo valgustamise, mille tulemusena on ilmunud andmerohked sisutihedad brošüürid “Eesti Agronoomide Selts Roots 1945–1994” (1995), “Professor *dr. sc. nat.* Elmar E. Leppik” ja “*Dr. agr.* professor Nikolai Rootsi” (mõlemad 1998) ning sariartiklid ajakirjas “Agraarteadus” (2000, nr. 1–4) teemal “Taimekasvatusest katsetegevusest Eestimaal ja Põhja-Liivimaal XIX sajandil ja XX sajandi kahel esimesel aastakümnel”. Viimased annavad muuhulgas hea ülevaate tollaegse maaviljeluse süsteemidest ja kasvatatavatest kultuuridest. Selliste artiklite kirjutamisele eelnes arusaadavalt tõsine töö arhiivifondi peamiselt saksakeelsete ajakirjadega ja teiste allgallikatega.

Tõsist tunnustust väärrib *prof. emer.* K. Annuki tegevus ajakirja “Agraarteadus” toimetuskolleegiumi ning EPMÜ põllumajandusteaduste ja majandusteaduse doktorinõukogu liikmena, kus on kasuks tulnud tema loomupärane tasakaalus,

objektiivsus ning metoodiline põhjalikkus nii kolleegide kui enda uurimistulemuste trükkitoimetamisel ja kaitsmisele esitatud dissertatsioonide hindamisel.

Teadlasetöös paratamatult kuhjuvaid pingeid on K. Annuk ikka maandanud retkedega kalavetele ning toimetamistega maakodus.

Juubeli puhul soovime ühiselt *prof. emer.* K. Annukile tervist, jõudu ja kordaminekuid kõigis ettevõtmistes.

R. Viiralt

PEETER TAMM – 70

27. novembril sai 70-aastaseks põllumajanduskandidaat Peeter Tamm – teise põlvkonna põllumajandusteadlane-kartuliaretaja. Tema isa Voldemar Tamm töötas Jõgeva Sordiaretusjaamas (instituudis) katsetehnikuna, teadurina ja direktorina.

P. Tamme töomehete algas õige noorelt, koolipoisiesas suvevaheajadel isa juures katsepõldudel, mis määras edasiõppimisel ka erialavaliku. Pärast Jõgeva Keskkooli lõpetamist (1949) viis ta paberid Tartu Ülikooli Põllumajandusteaduskonda, kuhu sisseastumiseksamite põhjal ka vastu võeti. Nagu tema aastakäigu põllumajandust õppivatele noortele iseloomulik, tuli tal kõrghariduse omandamiseks õppida kahes kõrgkoolis – õpetatud agronoomi diplomi sai P. Tamm 1954. aastal Eesti Põllumajanduse Akadeemiast.

Juubilar tunneb hästi Läänemaad, eriti Lihula ümbrust, sest pärast kõrgkooli lõpetamist suunati ta sinna tööle. Aastatel 1954...1958 töötas P. Tamm Lihula MTJ-s peamelioraatori ja peaaagronoomina ning Lihula rajooni Põllumajanduse Inspektsiooni peaaagronoomina.

1958. aastal astus P. Tamm Teaduste Akadeemia Eksperimentaalbioloogia Instituudi staatsionaarsesse aspirantuuri geneetika (viroloogia) erialal.

Kandidaadiväitekiri teemal “Kidumisnähud ja viirushaigused kartuliaretuse protsessis Jõgeva Sordiaretusjaamas” valmis 1966. aastal teeneka viroloogi Boris Nurmiste juhendamisel. Väitekiri leidis positiivset tunnustamist Eesti Põllumajanduse Akadeemia Õpetatud Nõukogus sama aasta jaanipäeval ning jõulude eel ka Moskvas.

P. Tamm on töötanud enam-vähem võrdse perioodi (20 aastat) kahes instituudis: aastatel

1958...1979 Eksperimentaalbioloogia Instituudi viroloogia sektoris ja aastatel 1979...1999 Jõgeva Sordiaretuse Instituudi kartuli aretusrühmas.

Juubilar on üsna arvukate eesti- ja venekeelsete artiklite autor (sageli koos D. Nurmiste, J. Sarve või E. Vösastega) ning kartulisortide ‘Vigri’, ‘Mats’ ja ‘Ants’ üks autoreid.

Jõgeva kolleegidele on teada P. Tamme väga hea suhtlemisoskus ja organiseerimisvõime. Sellest tingituna tuli tal nn. defitsiidi ajastul sageli kogu instituudi varustusküsimustega tegelda. Ta oli meie hea esindaja tsiviilkaitstes ja mujalgi, kust teadustööd segavad, kampaaniakorras läbiviidavad üritused instituuti ähvardasid. Tema oskas neid meist sujuvalt mööda juhtida. Üksikute teadurite ja kogu instituudi töötulemusi hinnatakse aretatud sortide arvu ja avaldatud teadustööde põhjal. Me kipume sageli unustama neid inimesi, kes loovad eeldusi edukaks teadustööks. Peeter Tamm on olnud Jõgeval just sellises rollis.

P. Tamme pensionäri põlv algas 1. mail 1999. aastal. Täname pika tegevusperioodi vältel kahe instituudi ja kogu Eesti põllumajanduse heaks tehtu eest ning soovime edaspidiseks tervist ja õnne. Önn võiks juubilaril enda arvates seisneda pensioni suurenemises ja bensinihinna alanemises. Siis oleks rohkem võimalusi sõita maamajja Peipsi ääres, visata õng vette, teha õhtul tuli kalasuitsetamise ahju, meenutada pereliikmete ja mõne hea sõbraga sündmusterohket minevikku ja ennustada enda ja põllumajandusteaduse tulevikku.

A. Bender

MIHKEL LEIBUR – 70

18. detsembril saab 70-aastaseks ehitusinsener ja -teadlane, EPMÜ maaehituse instituudi dotsent tehnikakandidaat Mihkel Leibur.

Juubilar sündis Rõngus teenistujate peres. 1950. a. lõpetas Tartu I Keskkooli ja 1955. a. *cum laude* TPI tööstus- ja tsiviilehituse eriala. Aastail 1956...1959 töötas M. Leibur TRÜ kapitaalhituse osakonna inseneri ja juhatajana. 1959...1962 oli ta TPI ehituskonstruksioonide kateedri aspirant. 1962...1971 töötas EPA ehitusmehaanika kateedris vanemõpetajana. Aastail 1971...1992 oli ta dotsent ehitusmehaanika kateedris ning 1992...1994 EPMÜ ehitusmehaanika ja

-konstruktsioonide õppetoolis. Aastast 1994 on M. Leibur EPMÜ maachituse instituudi dotsent.

Aastail 1968...1970 oli M. Leibur komandeeritud külalisprofessoriks Baranas Hindu Ülikooli Tehnoloogiainstituuti (India). 1975...1986 tegutses juubilar õppetöö kõrval Metsanduse ja Maaparanduse Teaduskonna prodekaanina.

Ligi 40 aastat on M. Leibur lugenud mitmeid kursusi, kuid lemmikaineks on kujunenud raudbetoonkonstruktsioonide kursus, mille õpetamiseks on ta koostanud mitu heatasemelist õppevahendit. Viimasel ajal tegeleb juubilar intensiivselt ehituskonstruktsioonide uute Eesti projekteerimismuudatuste õppetöösse juurutamisega.

Oma tihedalt ehituspraktikaga seotud teadustöös on juubilar saanud tõhusaid tulemusi õhukeseseinaliste raudbetoonkonstruktsioonide uurimisel. Tehnikakandidaadi kraadi sai ta 1964. a. TPI-s kaitstud kandidaadiväitekirjaga "Ruudukujulise põhiplaani asümptootiliste servadega lamedate raudbetoonist hüperboolsete paraboloidkoorikute projekteerimise küsimusi". Viimastel aastatel uurib konsoolsete raudbetoonist hüparagiseinte staatikat.

M. Leibur on olnud paljude diplomi- ja lõputööde juhendaja. Tehnikamagistri kraadini on tema juhendamisel jõudnud AS K&H arendusdirektor U. Lombiots ning tehnikakandidaadi kraadini (kaasjuhendaja TPI prof. H. Lau) AS Tartu Projekt juhataja Ü. Takker.

M. Leibur on otsitud ja hinnatud ehitusekspert. Põhitöö kõrvalt on ta olnud Tartu Piimatoodete Kombinaadi projektigrupi insener-konstruktor (1960...1962), TRÜ peahoone taastamistööde järelvalveinspektor (1966...1967), RPI "Eesti Projekt" konstruktor (1971, 1972, 1975, 1988) ja ME "Tartu Veevärk" Reoveeprojekti tehniline konsultant (1994...1998). M. Leibur on osalenud paljude objektide tehnilise seisundi hindamisel, korraldanud raudbetoonlagede katsetamist ja ehitusmaterjalide teimimist.

Juubilar harrastuseks on klassikaline muusika ja mesilaste pidamine. Viimane tegevus olevat mõnes suhtes sarnane tudengite koolitamisega – liiga sagedane häirimine pidavat nii mesilaste kui ka tudengitega suhted teravaks ajama.

M. Leiburi abikaasa Edvitar on TÜ professor, Stomatoloogiakliiniku juhataja. Vanem poeg Mart tegutseb haigla peaarstina, noorem poeg Arvo on viiulikunstnik. Juubilaril on õnn olla 8-kordne vanaisa.

M. Leiburi viljakat tegevust õppejõuna ja teadlasena on korduvalt ametlikult tunnustatud.

Meeldiv on õnnitleda tööjulist ning alati reibast juubilaril, andekat õppejõudu ja edukat ehitusinseneri ning -teadlast. Soovime Mihkel Leiburile jätkuvat tööõudu, jõudu ja tugevat tervist.

J. Kõo

TÕNU SÕÖRO – 60

22. detsembril saab 60 aastaseks EPMÜ Põllumajandustehnika instituudi dotsent Tõnu Sõõro.

Juubilar on sündinud Tartu linnas. Vanemad olid sel ajal õpetajad Palamuse 6-klas-silises koolis. Tema koolitee algas Meeril 1949. aastal.

Seoses perekonna kolimisega Tartusse jätkus õppimine Tartu Õpetajate Instituudi harjutuskoolis, kus sai lõpetatud 7. klass. 1960. a. lõpetas Tõnu Sõõro Tartu 8. Keskkooli, samaaegselt ka Taru Laste Muusikakooli.

Mõningane kokkupuude koolipäevil Meeril lastekodu masinate ja masinameestega äratas juubilaris tehnikahuvi. Tänu sellele jäi teisejärguliseks edasiõppimise kava Tartu Ülikooli füüsika-matemaatika teaduskonnas. Nii astus ta EPA Põllumajanduse Mehhaniseerimise teaduskonda, jätkates samaaegselt muusikaalast haridusteed Tartu Muusikakoolis. Kohe pärast mehhanikainseneri diplomi saamist tuli teenida aasta Nõukogude Armees.

Armeeteenistusest vabanenud noormehe kutsumus EPA autode ja traktorite kateedrisse toleaege juhataja dots. Uno Ausmees. Paariaastase töötamise järel kateedris vanemlaborandi ja assistendi ametikohal suunati Tõnu Sõõro 1969. aasta lõpul sihtaparatuuri Moskva Autoteede Instituuti.

Uurimistöe teemal "Rooliseadme karakteristikute mõju auto liikumise parameetritele" valmis aspirantuuri ajal, selle kaitsmisele pääsemist tuli oodata järjekorras peaaegu aasta. Oktoobris 1973 omistati juubilarile tehnikateaduste kandidaadi kraad. Naasnud kateedrisse sama aasta algul jätkus töö vanemlaborandina, seejärel assistendina, vanemõpetajana ja alates 1981. a. sügisest dotsendina.

Tõnu Sõõro on õpetanud autode ja traktorite ehitust ja hooldust ning liikluseeskirju ja -ohutust zooinseneri, veterinaaria, ökonoomika ning kaugõppeteaduskonna agronoomia eriala üliõpilastele. Alates 1988. a. sügisest tuli alustada auto-traktori teooria ja arvutuse õpetamist põllumajanduse mehhaniseerimise eriala üliõpilastele. Praeguseks on Tõnu Sõõro jäänud ainsaks õppejõuks Tehnikateaduskonnas traktorite ja autode erialal nii teooria ja arvutuse kui ka ehituse ja konstruktsiooni valdkonnas.

Õppejõuna on Tõnu Sõõro heatahtlik, kuid kehtestatud ja tudengitele teatavakstehtud nõudmistest järeleandmatu. Pidevalt on ta otsinud viise

ja vorme õppetöö süvendamiseks ja täiustamiseks, üliõpilaste suunamiseks järjekindlale iseseisvale tööle. Juba koolmeisteriameti algaastatel koostas ta esimesena kateedris testid üliõpilastele edasijõudmise jooksuks kontrolliks traktorite ja autode aine omandamisel.

Tõnu Sõõro teadustöö on olnud mitmepalgeline. Pärast dissertatsiooni kaitsmist hakkas ta osa võtma autode ja traktorite kateedri selleaegsest plaanilisest uurimistööst traktorite töökindluse valdkonnas, mis toimus koostöös üleliidulise Autode-Traktorite Uurimisinstituudiga (HATI). Kaheksakümneandel aastatel lülitus T. Sõõro dots. Hans Kedderi algatatud ettevõtmise teaduskonna lõpetanute edasise tegevuse ja käekäigu uurimisel. Oma lõiguna selle raames püüdis juubilar selgitada üleliiduliselt kehtivate õppeplaanide sobivust inseneride ettevalmistamisel tulevaseks tööks majandites.

Üheksakümneandel aastatel keskendus Tõnu Sõõro traktori veokasuteguri suurendamise võimaluste uurimisele ning lisaseadmetega komplekteerimise vajaduse selgitamisele ja täpsustamisele. Kaalukas on tema osa Eesti traktori konstruktsiooni väljatöötamisel, ehkki selle tootmise alustamine praeguses olukorras on ebatõenäoline.

Vaikse ja tagasihoidliku, kuid visa mehena on Tõnu Sõõro võitnud kaastöötajate lugupidamise. Kohusetruult on ta teinud ametiühingutööd, jõudumööda kaasa löönud kateedri ühisüritustel. Juubilari peres on üles kasvanud kolm muusikalembelist last, kellest vanem tütar, Tartu Ülikooli magistriõpingute kõrval, ja poeg, õpivad Muusikaakadeemias. Võimalust mööda tegutseb T. Sõõro kevadest sügiseni maakodus.

Tugevat tervist ja jätkuvat energiat soovivad juubilarile kolleegid endise autode ja traktorite kateedri päevilt ning praegused töökaaslased põllumajandustehnika instituudist.

H. Olak

TOIVO UNIVER – 60

Praegune Polli Aianduse Instituudi direktor Toivo Univer on sündinud 24. detsembril 1940. a. Petserimaal Mikitamäel kooliõpetaja perekonnas. Järgmisel aastal asus pere oma tallu Viljandimaal Pöögles. Kodulähedases Maie algkoolis sai T. Univer 1947...

...1950 esimese kooliõpetuse. Nüia 7-klassilisele

koolile järgnes õppimine Räpina aiandustehnikumis (1954...1958). EPA kaugõppeteaduskonnast (õpiaastad 1958...1968) sai tänane juubilar õpetatud agronoomi diplomi. Kaugõppeaega jääb õpetajaamet Halliste 7-klassilises koolis (1958...1960), aednikuamet Luua metsamajanduse tehnikumis (1960...1962) ja aiandusagronoomi töö Tõrva sovhoosis (1962...1963) ning sõjaväeteenistus (1963...1967).

Polli katsebaasi tuli T. Univer tööle 1967. a., oli professor Aleksander Siimoni viimaseid aspirante (1970...1973), seejärel EMMTUI puuviljanduse osakonna (asukoht Pollis) teadur kuni 1994. aastani (vanemteaduriks sai 1986). Põllumajandusteaduse kandidaadi väitekirja kaitses edukalt 1981. a. Moskvas Mittemustmulla-vööndi Aianduse Teadusliku Uurimise Instituudis.

1995. a. sai juubilar Polli Aianduse Instituudi teadusdirektoriks ja 1998. a. direktoriks. 1987. a. alates on ta töötanud ühtlasi EPA õppejõuna puuviljanduse alal (1989. aastast dotsent). Ta on juhendanud arvukalt üliõpilaste diplomitöid. Tema juhendamise ja näpunäidete järgi on valminud ja kaitsnud 6 magistritööd. Paljud üliõpilased ja magistrandid on oma katsed teinud juhendaja katseistandikes Pollis.

Toivo Univeri peamine uurimisvaldkond on olnud õuna- ja pirnikasvatus, eriti sordivõrdlus ja vanade aedade tugev tagasilõikus. Viimased kümme aastat on ta jätkanud Arvo Veidenbergi (läks kodutalu pidama) poolt tehtud õunapuu vegetatiivaluste aretust. Juubilar osaleb Baltimaade ja Valgevene ühises vegetatiivalustel rajatud aedade uurimisprojektis. Ta on esinenud ettekanetega paljudel konverentsidel, sealhulgas Valgevenes, Venemaal, Lätis, Leedus ja Poolas. Aianduse valdkonnas on avaldanud üle 60 artikli.

T. Univer on Akadeemilise Põllumajanduse Seltsi ja Eesti Looduskaitse Seltsi liige. Ta osaleb põllumajandusministeeriumi poolt ellu kutsutud puuviljanduse komisjoni töös.

T. Univeri peres on kolm täiskasvanud last, kellest poeg Neeme on samuti asunud teadustööle Polli Aianduse Instituudis.

K. Kask

ILME TUPITS – 50

Jõgeva Sordiaretuse Instituudi teadur Ilme Tupits on sündinud Tartus 3. detsembril 1950. aastal, lõpetanud Narva II Keskkooli 1969. aastal ja õppinud aastail 1969...1974 Eesti Põllumajanduse Akadeemias agronoomiks. Pärast lühiajalist töötamist Kostivere sovhoosis astus I. Tupits 1975. aastal EMMTUI statsionaarsesse aspirantuuri, mille läbis aretusosakonna juures Jõgeval. Aspirantuuri astumisel valitud talirukki sordiaretuse ja algseemnekasvatuse teemale on juubilar truusk

jäänud tänaseni. Tema sordiaretustöö peamiseks suunaks saagikuse, haigus- ja talvekindluse kõrval on lühikõrreliste, seisukindlate rukki-sortide loomine. Ta on talirukkisortide 'Viku' ja 'Elvi' üks autoreid.

Sordiaretusest vähemtähtis pole juubilaril panus Eesti

Vabariigi Riiklikku sordinimekirja kuuluvate Jõgeval aretatud talirukkisortide säilitusaretusse ja algseemnekasvatusse. Rukki kasvupinna kahane-mine vabariigis pole tingitud kõrgpaljundusseemne nappusest – juubilar on hoolitsenud selle eest, et halbadest saagiaastatest tuleneda võiv seemne-nappus oleks reserviga kaetud.

I. Tupits on aastatega kujunenud vabariigis üheks autoriteetsemaks teadlaseks talirukki alal. Ta on valitud Eesti Rukki Seltsi juhatuse liikmeks. Tema sulest on ilmunud arvukalt artikleid eesti-

keelses perioodikas, EMMTUI ja Jõgeva Sordi-aretuse Instituudi teadustööde kogumikes, aga ka rahvusvaheliste teaduskonverentside trükistes. Ta on osalenud ettekannetega endises NSV Liidus, Austrias, Saksamaal, Norras, Soomes ja loomulikult koduvabariigis.

Jõgeva Sordiaretuse Instituudis on I. Tupits organiseerimisvõimelise, abivalmis inimesena paljude töövälise ürituste initsiaator ja korraldaja-läbiviija.

Koos teiste pereliikmetega on I. Tupits Tartu-Jõgeva maantee äärde ehitanud nägusa kodu, kus on ruumi ja kohta käsitöö ning aianduse harrastamiseks. Koos abikaasa Ilmariga on üles kasvatatud kaks last: poeg Andresel on taskus õigusteadlase diplom Tartu Ülikoolist ning õigusteaduse magistri diplom Lündi Ülikoolist, tütar Ave õpib Tartu Ülikoolis filosoofiateaduskonnas eesti kirjanduse ja rahvaluule erialal.

Soovime Ilme Tupitsale juubeli puhul palju õnne, tugevat tervist ja edu kõigis ettevõtmistes.

A. Bender